

DIYABETİK AYAK

NEDİR?

- Diyabetik ayak, şeker hastası olan kişinin hastalığının uzun sürmesinden ya da şeker seviyesinin kontrol altına alınmasının zorlaştığı durumlarda ayakta çıkan kronik yaralara verilen isimdir. Bu durumda ayakta geçmeyen yara ya da enfeksiyon gelişebilmektedir.

Diyabetik bir hasta **ayağında yanma, his kaybı, terleme, kuruluk, uyuşukluk ya da çatlama** gibi belirtiler gördüğünde nöropati ya da vaskülopati olduğundan şüphelenmeli ve diyabetik ayak yarası tamamen oluşmadan doktoruna danışarak gerekli önlemleri almalıdır.

ÖNEMİ

- Diyabetik ayak **zamanla oluşan bir hastalıktır**. Çok kısa sürede yayılmadığı için başlangıçta anlaşılması zor olmaktadır. Bu yüzden diyabetik ayak belirtileri hissedildiğinde ya da görülmeye başlandığında bir uzman doktorla görüşülmesi önemle gereklidir.
- Diyabet hastasının kanındaki şekerin uzun zaman düzenli ve kontrollü olmaması, **hastanın ayağındaki kılcal damarların yapısında bozulmalar** meydana getirir. Bu damarlarda tıkanmalar ve daralmalar oluşunca **kaslara yeterli kan gitmez** ve kişi yürüme esnasında bacaklarında ya da ayaklarında ağrılar hissetmeye başlar. Ayakta oluşan bu ağrılar zamanla artarak şeker hastası bir kişinin yürümesini engeller.

FİZYOPATOLOJİSİ

- Diyabetik ayak ülserleri periferik nöropati, bacak damarlarındaki valflerin zayıflaması enfeksiyon ve immün sistem bozukluklarının izole veya kombine etkileri ile oluşmaktadır. **En önemli** ve **en sık** görülen komplikasyon periferik duyu kaybının eşlik ettiği **periferik nöropatidir**
- **Periferik Nöropati**, periferik sinirlerinizin zarar görmesi sonucu, genellikle ellerinizde ve ayaklarınızda zayıflık, uyuşukluk ve ağrıya neden olur.

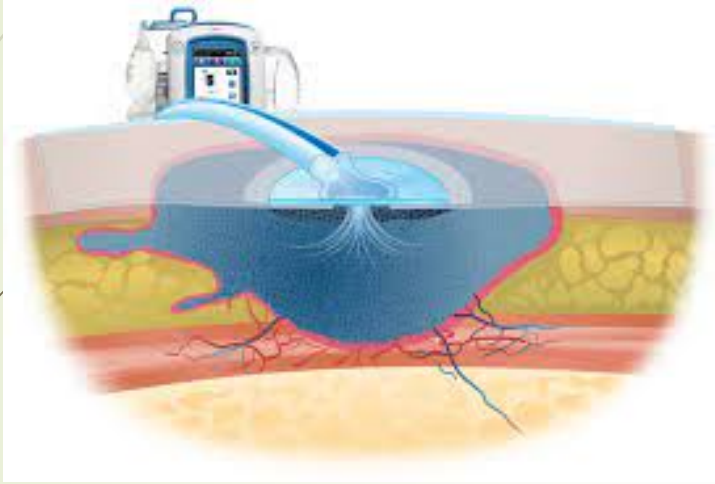
RİSK FAKTÖRLERİ

- Geçirilmiş ayak yarası
- Ampütasyon → iyileşmesi olanaksız görülen bir organı kesip atma
- Ayak deformiteleri
- Nasırlar
- Periferal arter hastalığı (PAH) → akciğerdeki kalp damarlarının kalınlaşması veya daralması
- Glisemik kontrolünün sağlanamaması
- Ayak hijyeninin kötü olması
- Görme bozukluğu
- Diyabetik nefropati → mikrovasküler düzeyde böbrek hasarı oluşmasına
- Sigara kullanımı ve uygun olmayan ayakkabı kullanımı gibi faktörlerin de diyabetik ayak oluşumunda etkili olduğu bilinmektedir

DİYABETLİ HASTADA AYAĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Klinikte diyabetik ayak ülseri ile karşılaşıldığı zaman mutlaka yaranın **hangi tip yara olduğu (nöropatik, iskemik, nöroiskemik) ve Wagner sınıflaması** yapılmalıdır.
- Bu değerlendirmelere göre: Yaranın yeri ve ciddiyetine bağlı olarak ayak tabanındaki yaralarda **`Bridge Pansuman`** kullanılabilir.
- •Wagner sınıflaması 4 ve 5'te yapılacak debridman sonrasında ortaya **çıkacak kas ve tendonların hassasiyetine göre beyaz sünger tercih edilebilir.**
- Enfeksiyon varlığında mutlaka başlangıç olarak **Veraflo** tercih edilmelidir.
- İskemik ve nöroiskemik yaraların iyileşmesi zor olacağından, bu yaralarda hızlıca Veraflo tercih edilmelidir.

- **Veraflo:** Özellikle yara örtüsü ve bir bağlantı tüpü ile elektrikli pompa kullanarak yaraya sürekli ya da aralıklı olarak kontrollü negatif basınç uygulanır. İşlem belirli bir süre devam eder. Vakum bağlı kalır ve iyileşme sağlanana kadar birkaç günde bir değişir.

Diyabetik Ayak Ülserinin Tipik Özellikleri			
	Nöropatik	İskemik	Nöroiskemik
His, algı	His kaybı	Ağrılı	Dereceli his kaybı
Nasır /nekroz	Genelde kalın nasır oluşumu	Yaygın nekroz	Minimal nasır Nekroza eğilim
Yara yeri	Pembe, granüllü, nasırla çevrili	Suluk, kabuklu ve zayıf granülasyon	Zayıf granülasyon
Ayak sıcaklığı ve bası (pulses)	Sıcak, bası hissi (zonklama)	Zonklama ve sıcaklık yok	Zonklama ve sıcaklık yok
Diğer	Kuru ve çatlak cilt	Geç iyileşme	Yüksek enfeksiyon riski
Yaygınlık (Armstrong DG vd., 2011)	% 35	%15	%50

Wagner sınıflandırması

DIYABETİK AYAĞIN EVRELERİ

